

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/9/2021
Identifikačné číslo spisu: 5317204588
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Čanádiová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5317204588.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. Samuela Baránika, s miestom podnikania Podjavorinskej 7, Bratislava, IČO: 42 175 381, zastúpeného UHRINČATĽ - VAJDA s.r.o., so sídlom Rybné námestie 1, Bratislava, IČO: 51 308 185, proti žalovanému EKOMT, s. r. o., so sídlom Matičné námestie 1427, Čadca, IČO: 36 411 388, zastúpenému Advokátska kancelária JAKUBÍK & HAJDUK, s.r.o., so sídlom Horná 116, Čadca, IČO: 36 868 892, o zaplatenie 213.158,- Kč s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 14Cob/199/2019-245 zo dňa 25. júna 2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

Okresný súd Čadca (ďalej aj „súd prvej inštancie“) medzitýmnym rozsudkom č. k. 7Cb/10/2017-169 z 21. novembra 2018 rozhodol, že základ nároku žalobcu na zaplatenie podielovej odmeny je daný. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danej veci sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia podielovej odmeny za právnu pomoc, ktorú mu poskytol pri vymáhaní nárokov vyplývajúcich zo zmluvy o dielo a súvisiacich dohôd. Medzi stranami bola dňa 4. apríla 2014 uzavretá zmluva o poskytnutí právnej pomoci, ktorá je svojou povahou mandátnou zmluvou podľa § 566 a nasl. Obchodného zákonníka, pričom na vzťah medzi advokátom a klientom sa zároveň vzťahuje osobitný predpis - zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii. Pre túto zmluvu nie je predpísaná písomná forma a postačuje, aby strany vymedzili záležitosť, ktorú má advokát pre klienta zariadiť. Touto záležitosťou bolo v danom prípade poskytnutie právnej pomoci vo veci týkajúcej sa vymáhania nárokov žalovaného vyplývajúcich zo zmluvy o dielo a súvisiacich dohôd a nasledovné zastupovanie na súde. Odplatosť uvedeného právneho vzťahu vyplýva priamo zo zákona o advokácii. Výška odmeny je podrobne upravená vo vykonávacom predpise - vyhláske č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláska“). Vyhláska rozlišuje zmluvnú a mimozmluvnú odmenu advokáta. Pri uzatváraní zmluvy o poskytnutí právnej pomoci sa advokát môže dohodnúť s klientom na druhu zmluvnej odmeny, a ak k takejto dohode nedôjde, predpokladá sa, že advokát sa dohodol s klientom na odmene určenej podľa

ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene. V danom prípade bola medzi stranami v zmluve o poskytnutí právnej pomoci dohodnutá hodinová i podielová odmena. Žalobcom vyúčtovanú hodinovú odmenu 60 eur/hodina práce žalovaný žalobcovi v celom rozsahu uhradil, avšak podielovú odmenu vyčíslenú na sumu 213.158,- Kč vyúčtovanú faktúrou so splatnosťou 18. apríla 2017 žalovaný neuhradil. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že zmluva o poskytnutí právnej pomoci je platným právnym úkonom, vrátane ustanovenia o dojednaní podielovej odmeny, žalovaný dokonca na základe tejto zmluvy žalobcovi plnil zaplatením hodinovej odmeny a počas zastupovania v konaní pred súdom ani raz nenamietal neplatnosť zmluvy, resp. ustanovení o podielovej odmene. Tvrdenie žalovaného, že nebol žalobcom poučený o tom, že výsledok sporu je veľmi neistý, keď namietal, že projektový manažér, ktorý bol žalobcom o tejto skutočnosti poučený, nebol nikdy splnomocnený na zastupovanie žalovaného pri vymáhaní predmetnej pohľadávky, a ani mu to nevyplývalo z jeho pracovnej pozície, považoval súd prvej inštancie za účelové. Zo svedeckej výpovede projektového manažéra žalovaného vyplýva, že žalobca ho o neistom výsledku sporu riadne poučil s tým, že projektový manažér bol konateľom žalovaného poverený, aby našiel vhodného advokáta na zastupovanie v spore. Námietku žalovaného, že priznanie podielovej odmeny je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko žalobcovi bola uhradená hodinová odmena vo výške 60 eur za stavu, že vo veci došlo k zmene právneho zástupcu, považoval súd prvej inštancie za nedôvodnú, keďže v zmysle vyhlášky maximálna výška dohodnutej podielovej odmeny nesmie presiahnuť 20% z hodnoty predmetu konania a v danom prípade dohodnutá výška podielovej odmeny nedosiahla maximálnu zákonom pripustenú výšku. Hodnotiť, kto mal hlavnú zásluhu na zmiernom vyriešení veci neprináleží súdu v tomto konaní. V zmluve o poskytnutí právnej pomoci bolo výslovne dojednané, že ak klient ukončí zmluvu z dôvodov, ktoré nespočívajú v porušení povinnosti advokátom, a napriek tomu dosiahne vo veci úspech, má advokát nárok na pomernú časť odmeny. Keďže žalovaný ukončil zmluvu výpoveďou z iných dôvodov, a následne dosiahol v konaní čiastočný úspech, má žalobca nárok na pomernú časť podielovej odmeny.

2 Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 14Cob/199/2019-245 z 25. júna 2020 odvolaním napadnutý medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd konštatoval jeho vecnú správnosť a stotožnil sa s dôvodmi uvedenými v písomnom vyhotovení rozsudku. K odvolacím námietkam týkajúcim sa nesprávneho posúdenia skutkového stavu poukázal na závery súdu prvej inštancie s tým, že súd sa dostatočným spôsobom vysporiadal s argumentáciou žalovaného. Čo sa týka námietky nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie neporušil žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné práva účastníka, pričom jeho rozhodnutie sa opiera o relevantné dôkazy a vychádza zo správne aplikovaných právnych noriem na dostatočne a správne zistený skutkový stav. Na námietku nedostatočného zdôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie stručným a zrozumiteľným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutia a vysporiadal sa s podstatnými okolnosťami súdnej veci. Právne závery korešpondovali so skutkovými zisteniami v konaní, a preto nemožno prijať záver o prekvapivom rozhodnutí súdu prvej inštancie.

3 Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorým sa domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Nesprávne právne posúdenie videl v nesprávnej aplikácii ustanovení § 266 ods. 4 Obchodného zákonníka, § 2 ods. 1 a 2, § 7 ods. 1 a § 8 ods. 1 vyhlášky a § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Z. z. Namietal, že v zmluve o poskytnutí právnej pomoci bolo okrem iného uvedené, že za úspešné vybavenie veci bude mať advokát nárok na podielovú odmenu vo výške 10% z toho, o čo sa majetok klienta v súvislosti s vybavovaním veci zväčšil. Uhradením splatnej pohľadávky sa však majetok žalovaného nezväčší, ide len o zmenu formy majetku v spoločnosti z pohľadávky na peniaze na bankovom účte alebo v hotovosti. Ďalej dovolateľ namietal, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd vyplýva, že „v danom prípade nie je možné brať do úvahy doslovnú formuláciu ustanovenia zmluvy ohľadom podielovej odmeny“. V prípade, že advokát nepostupuje s odbornou starostlivosťou, je nesprávne a nelogické, aby za toto bol sankcionovaný jeho klient. Súčasne dovolateľ uviedol, že v predmetnej veci nie sú splnené predpoklady pre vznik práva na podielovú odmenu žalobcu, ktorá je viazaná na úspech vo veci, keďže právne zastúpenie sa skončilo predtým, ako bolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Čo sa týka princípů

zásluhovosti, ktorý je podstatný pri posudzovaní nároku na zaplatenie podielovej odmeny, žalobca sa okrem podania žaloby žiadnym spôsobom nezaslúžil o výsledok, pretože k dohode došlo na základe aktivity konateľov žalovaného. V čase uzatvorenia dohody o urovnaní žalobca žalovaného už viac ako 4 mesiace nezastupoval. O nesprávne právne posúdenie podľa názoru dovolateľa išlo aj v prípade aplikácie ustanovenia § 7 ods. 1 vyhlášky, keď žalobca nepoučil o neistom výsledku sporu žalovaného (konateľov žalovaného), ale iba ústne svojho kamaráta, ktorý bol síce zamestnancom žalovaného, avšak nebol oprávnený zastupovať ho pri rokovaníach so žalobcom. Výpoveď zmluvy o poskytnutí právnej pomoci bola žalobcovi daná z dôvodu, že dlhodobo nedokázal dohodnúť podmienky s protistranou. Dovolateľ považuje rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií za nepreskúmateľné, nakoľko nereagovali na uvedené námietky žalovaného.

4 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania.

5 Podľa ustanovenia § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

6 Podľa ustanovenia § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa
b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

7 Podľa ustanovenia § 447 písm. e/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429.

8 Podľa § 125 ods. 1 CSP, podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

9 Podľa § 127 ods. 1 CSP, ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,
a/ ktorému súdu je určené,
b/ kto ho robí,
c/ ktorej veci sa týka,
d/ čo sa ním sleduje a
e/ podpis.

10 Podľa ustanovenia § 23 ods. 1 písm. a/ zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánu verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov, osoba, ktorá nie je orgánom verejnej moci, vykoná autorizáciu elektronického podania, ak sa podľa zákona podáva v elektronickej podobe a zákon neustanovuje iný spôsob autorizácie alebo ak je podľa osobitného predpisu náležitosťou podania vlastnoručný podpis

1. kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickej pečatou, 2. použitím na to určenej funkcie informačného systému prístupového miesta a po úspešnej autentifikácii osoby, ktorá autorizáciu vykonáva, zodpovedajúcej najmenej úrovni zabezpečenia „pokročilá“ podľa osobitného predpisu, ak sa zabezpečí uvedenie tejto osoby ako odosielateľa elektronickej správy, nemennosť obsahu autorizovaného dokumentu do momentu uloženia v elektronickej schránke adresáta, spojenie autorizovaného dokumentu s identifikátorom osoby odosielateľa a zachovanie väzby medzi nimi, ak to osobitný predpis nezakazuje alebo

3. uznaným spôsobom autorizácie, ak to osobitný predpis nezakazuje.

11 Právna úprava obsiahnutá v § 429 ods. 1 CSP stanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, bez splnenia ktorej dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum (s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Procesná situácia, kedy dovolací súd prihliada na vady dovolania podľa ustanovenia § 429 CSP a dovolateľa vedie k ich odstráneniu nastáva jedine v prípade, ak dovolateľ v rozpore s § 393 ods. 1 CSP nebol v odvolacom konaní poučený o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní (§ 436 ods. 1 CSP).

12 V zmysle ustanovenia § 393 ods. 1 CSP je odvolací súd povinný vo svojom rozhodnutí poučiť strany sporu o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní.

13 V posudzovanej veci poučenie rozsudku odvolacieho súdu č. k. 14Cob/199/2019-245 zo dňa 25. júna 2020 (napadnutého dovolaním) obsahuje v súlade s ustanovením § 393 ods. 1 CSP poučenie o prípustnosti dovolania (§ 419 CSP), o lehote na podanie dovolania (§ 427 ods. 1 CSP), o náležitostiach dovolania (§ 428 CSP), ako aj o povinnosti zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní, vrátane povinnosti spisania dovolania a iných podaní dovolateľa advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). S poukazom na uvedené súd prvej inštancie nebol povinný (a zároveň ani oprávnený) vyzývať dovolateľa na odstránenie väd dovolania pred predložením spisu dovolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom dovolaní.

14 Zo spisu vyplýva, že dovolanie žalovaného, podané dňa 9. októbra 2020, bolo podané v elektronickej podobe prostredníctvom portálu slovensko.sk (ďalej aj „ÚPVS“). Prílohou predmetného podania bolo plnomocenstvo na zastupovanie v dovolacom konaní zo dňa 8. októbra 2020, udelené žalovaným Advokátskej kancelárii JAKUBÍK & HAJDUK, s.r.o. Podľa pripojených výsledkov overenia kvalifikovaného elektronického podpisu bolo dovolanie autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom B. K. Z obsahu spisu nebolo zrejmé, kto je B. K. a čo ju oprávňovalo k tomu, aby autorizovala dovolanie podané v mene žalovaného. Následne dňa 5. novembra 2020 bolo súdu doručené plnomocenstvo zo dňa 10. januára 2017 udelené Advokátskou kanceláriou JAKUBÍK & HAJDUK, s.r.o. zamestnankyni B. K. na doručovanie podaní do elektronickej schránky orgánov verejnej moci, ako aj tretím osobám, prostriedkami elektronických služieb verejnej správy - tzv. eGovernment služby, ako aj všetky ďalšie právne úkony nevyhnutné k týmto podaniam.

15 Z obsahu spisu teda nepochybne vyplýva, že dovolanie podané v elektronickej podobe prostredníctvom ÚPVS autorizovala svojím kvalifikovaným elektronickým podpisom B. K., zamestnankyňa právneho zástupcu žalovaného. Už v uznesení sp. zn. 1Obdo/7/2020 zo dňa 24. augusta 2020 dovolací súd konštatoval, že výlučne autorizácia elektronicky podaného dovolania kvalifikovaným elektronickým podpisom (alternatívne kvalifikovanou elektronickou pečaťou) preukazuje, ktorá osoba v mene dovolateľa dovolanie spísala a podpísala. V označenom uznesení posudzoval dovolací súd obdobný prípad dovolania autorizovaného kvalifikovaným elektronickým podpisom patriacim zamestnankyni advokátskej kancelárie, ktorá zastupovala dovolateľa v dovolacom konaní. Vychádzal pritom z doterajšej rozhodovacej praxe NS SR, týkajúcej sa dovolania autorizovaného kvalifikovaným elektronickým podpisom advokátskeho koncipienta (R 78/2018, 1Obdo/45/2019, 3Obdo/96/2019), ako aj zo záverov nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“) č. k. I. ÚS 484/2019-47 z 11. februára 2020, ktorý (v bode 31), konštatoval: „Vzhľadom na skutočnosť, že podľa § 821 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú advokáti (právnické osoby od 1. júla 2017 a fyzické osoby od 1. júla 2018) povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronickejšiu schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom, bude obligatórna náležitosť dovolania podľa druhej vety § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku, spočívajúca v spísaní dovolania advokátom splnená vtedy, pokiaľ bude dovolanie podané elektronicky autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickou pečaťou patriacim advokátovi, ktorý zastupuje dovolateľa [§ 23 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“)]. Je v zásade bez právneho významu skúmať, aká fyzická osoba písomný dokument vytvorila, resp. koľko fyzických osôb sa na jeho tvorbe podieľalo.“

16 Z bodu 38 odôvodnenia vyššie citovaného nálezu ÚS SR súčasne vyplýva, že relevantnou skutočnosťou je vytlačené samostatné potvrdenie o výsledku overenia kvalifikovaného elektronického podpisu, a to za účelom overenia, aká fyzická osoba ten-ktorý dokument elektronicky podpísala. Teda autorizácia elektronicky podaného dovolania kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickou pečaťou preukazuje, ktorá osoba v mene dovolateľa dovolanie spísala a podpísala.

17 V posudzovanom prípade je z obsahu spisu zrejmé, že žalovaný, zastúpený Advokátskou kanceláriou JAKUBÍK & HAJDUK, s.r.o., podal dovolanie v elektronickej podobe (prostredníctvom ÚPVS). Predmetné dovolanie odoslala súdu prvej inštancie zamestnankyňa právneho zástupcu dovolateľa B. K., ktorá dovolanie tiež autorizovala svojím kvalifikovaným elektronickým podpisom na základe plnomocenstva zo dňa 10. januára 2017, udeleného jej Advokátskou kanceláriou JAKUBÍK & HAJDUK, s.r.o. na doručovanie podaní do elektronickej schránky orgánov verejnej moci, ako aj tretím osobám, prostriedkami elektronických služieb verejnej správy - tzv. eGovernment služby, ako aj všetky ďalšie právne úkony nevyhnutné k týmto podaniam. Záver, že kvalifikovaný elektronický podpis, ktorým bolo dovolanie autorizované, patrí zamestnankyni B. K. (a nie advokátovi, ktorému žalovaný udelil splnomocnenie na zastupovanie v dovolacom konaní), jednoznačne vyplýva z potvrdenia o výsledku overenia podpisu na č. l. 287 spisu. Podľa názoru dovolacieho súdu, ak bolo dovolanie autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom zamestnankyne advokáta, nie je splnená zákonná podmienka spísania a podpísania dovolania advokátom v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP a tento nedostatok dovolania nemožno po uplynutí lehoty na podanie dovolania odstrániť, pretože ide o neodstrániteľný nedostatok podmienok dovolacieho konania (k uvedenému porovnaj uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 489/2018 z 13. septembra 2018, publikované v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR pod č. 79/2018 s touto právnou vetou: „Ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní.“).

18 Zmyslom a účelom autorizácie elektronicky uskutočneného podania vo veci samej (ktorým je v zmysle § 123 ods. 2 CSP aj dovolanie) je záruka identifikácie strany sporu a autenticity podania. Autorizácia podania vo veci samej, uskutočneného v elektronickej podobe, nahrádza podpis konajúcej osoby a slúži na identifikáciu osoby, ktorá predmetné podanie vo veci samej spísala a podpísala. Za osobu, ktorá podanie vo veci samej spísala a podpísala, treba považovať tú osobu, ktorej v zmysle overenia patrí kvalifikovaný elektronický podpis alebo kvalifikovaná elektronická pečať. Pri posúdení (ne)splnenia zákonnej podmienky vyžadovanej v § 429 ods. 1 CSP dovolacím súdom - v prípade elektronickej podoby dovolania - je rozhodujúce, ktorej osobe patrí kvalifikovaný elektronický podpis použitý na autorizáciu podaného dovolania. V posudzovanom spore je touto osobou nepochybné zamestnankyňa advokáta zastupujúceho dovolateľa B. K..

19 S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. e/ CSP a nezaoberal sa už posúdením uplatneného dovolacieho dôvodu.

20 Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, veta druhá CSP).

21 Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.